

Изденүүчү Абдухамидова Батмахан Абдуакимовнанын 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча “Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун илимий-методикалык негиздери” деген темадагы докторлук диссертациялык иши тууралуу И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын изденип алуу боюнча уюштурулган Д 13.23.673 диссертациялык кеңешинин эксперттик комиссиясынын төрайымы педагогика илимдеринин доктору, профессор С.Т. Батаканованын

БҮТҮМҮ

Изденүүчү Абдухамидова Батмахан Абдуакимовнанын “Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун илимий-методикалык негиздери” деген темадагы 13.00.02. – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистигине ылайык педагогика илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишин карап чыгып, диссертация тууралуу төмөнкүлөрдү ырастайт:

Диссертациялык кеңешке диссертацияларды коргоого кабыл алуу укугу берилген адистикке иштин дал келиши.

Изденүүчү Абдухамидова Батмахан Абдуакимовна 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча “Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун илимий-методикалык негиздери” деген темадагы докторлук диссертациясы диссертациялык кеңештин профилине туура келет.

Иште 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистигинин паспортуна толугу менен жооп берүүчү башталгыч класстардагы (II-IV класстар) ”Адабий окуу” курсунда окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруу боюнча теориялык жана практикалык изилдөөлөр жүргүзүлгөн.

Диссертациялык иштин максаты – башталгыч класстардын адабий окуу сабагында көркөм чыгармаларды окутуу процессинде окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун методикасын теориялык жактан негиздөө жана илимий жоболорду жана сунуштарды иштеп чыгуу, иштелип чыккан жыйынтыктардын натыйжалуулугун тажрыйба аркылуу текшерүү.

Коюлган максаттар диссертацияда төмөндөгү милдеттерди аткаруу менен чечилген:

1. Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун тарыхын жана азыркы абалын, ааламдашуу доорундагы функцияларын аныктоо.

2. Тема боюнча философиялык, педагогикалык, психологиялык эмгектерди методологиялык база катары үйрөнүү.

3. Теориялык-методологиялык изилдөөлөрдүн концепциясына ылайык «окуу», «окурмандык ишмердүүлүк» түшүнүгүнө толукталган аныктама берүү.

4. Адабий окуу предметинде окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандырып окутуунун талаптарын, педагогикалык шарттарын, принциптерин, методдорун, формаларын аныктоо.

5. Окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун методикасын иштеп чыгып, алардын оптималдуу варианттарын мектеп практикасына сунуштоо.

6. Сунушталган методикалык ыкмалардын, жолдордун, каражаттардын эффективдүүлүгүн педагогикалык тажрыйба аркылуу текшерүү.

Диссертациянын изилдөө объектиси – жалпы билим берүүчү орто мектептердин башталгыч класстарындагы (II-IV класстар) «Адабий окуу» курсунда окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруу процесси.

Изилдөөнүн методдору – теориялык-методологиялык талдоо; байкоо, анализ жана синтез; китепканалык формулярларды үйрөнүү; окурмандык биографияларды анализдөө жана жалпылоо; окурмандык күндөлүктөрдү талдоо; педагогикалык эксперимент.

1. Диссертациялык изилдөөнүн актуалдуулугу.

Мектеп курагындагы балдарды көркөм адабият менен тааныштыруу, аларга китеп окуу маданиятын үйрөтүү, алардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруу аркылуу окурмандык кызыкчылыгын ойготуу мугалимдин башкы милдети бойдон ар дайым күн тартибинде турат.

Кыргыз коомунун азыркы этабы советтик түзүлүштөн бошонгон соң жаңы, мурда күтүлбөгөн саясий-экономикалык, социалдык-маданий кырдаалга туш келди: социализмдин жана коммунизмдин идеалдары кыйрады; рыноктук мамилелер, IT технологиялары адамдардын аң-сезимин башка нукка бурду; инсандын моралдык-руханий баалуулуктарга умтулган кызыгууларынын ордун алардын материалдык-мүлктүк кызыгуулары басты. Адептик-ыймандык деградациянын күч алышы, интернеттин жалпы ааламга таралышы көркөм адабий чыгармага болгон кызыгууну төмөндөттү.

Соңку жылдардагы социологиялык, психологиялык изилдөөлөр азыркы окуучулардын окурмандык кызыгуулары детектив, фэнтези, мотивациялык китептер жакка ооп, көркөм адабиятты, анын ичинен классикалык адабиятты окуу артка сүрүп ташталганын тастыктады. Бул болсо жаштардын адептик-руханий сапаттарынын, эстетикалык табитинин өсүшүнө, практикалык

ишмердүүлүгүнүн гиперактивдүүлүгүнө, эмоционалдык инфантилдүүлүгүнө тескери таасирин тийгизүүдө. Мультимедиялык компьютерлештирүү, виртуалдык дүйнө барган сайын балдардын китеп окуу маданиятын солгундатып, анын натыйжасында мектеп окуучуларынын бири-бири менен гана эмес, айланасындагы адамдар жана жаратылыш менен диалогу азайып, сабаттуулугу төмөндөп, монитордон көзүн албаган муун пайда болду.

Мына ушундай шартта билим берүүнүн маданий өнүгүүгө, окурманды тарбиялоого багытталган моделин өнүктүрүү, анын стратегиясын заманбап талаптарга ылайыктап иштеп чыгуу баланы кайрадан китептер дүйнөсүнө тартып келүүнүн мүмкүнчүлүгүн жаратат.

Кыргыз адабиятын окутуунун методикасы илими методологиялык таяныч кылып алган орус тилин жана адабиятын окутуу тармагы окурмандык ишмердүүлүк аркылуу инсанды калыптандырууга өзгөчө басым коюп келген. XIX кылымда жана XX кылымдын II жарымында орус методисттери жана практик мугалимдери В.И.Водовозов [1958], М.И.Рыбникова [1985] ж.б. орус адабиятын, тилин окутуу боюнча адистер теориялык негиздерин сунуш кылды. Балдардын китеп окуу маданияты, окурмандык ишмердүүлүк теориясы XX кылымдын II жарымында жана XXI кылымда В.В.Голубков [1962], О.В.Джежелей [1994; 1997], Л.Ф.Климанова [2000], М.Г.Качурин [1988], Н.Н.Светловская [1977; 1980; 1991], Е.В.Карсалова [1991], С.И.Колодезникова [2007], С.М.Костомина [2006], Л.Я.Кузьмина [2000], М.Пиримова [1981] ж.б. методист окумуштуулар тарабынан өнүктүрүлгөн..

Кыргыз адабиятын окутуу боюнча методисттердин (Б.Алымов [1981], Б.Акматов [2016], К.Акматов [2018], С.Байгазиев [2004; 2005; 2006], С.Т.Батаканова [2010], К.Иманалиев [1973; 2976], Н.Ишекеев [1994], С.Момуналиев [2014], А.Ж.Муратов [2009; 2013], С.К.Рысбаев [2006; 2015;] ж.б.) эмгектеринде түздөн-түз болбосо да, ар кандай проблемалардын алкагында болсо да окурмандык ишмердүүлүк тууралуу ойлор айтылган.

Адабий окуу сабагында адабий чыгармаларды окутуу процесси С.К.Рысбаевдин «Кыргыз башталгыч мектептеринде адабиятты окутууну этнопедагогикалык негизде өркүндөтүү (улуттук балдар фольклорунун материалдарына таянуу менен)» [2006], С.С.Сакиеванын «Башталгыч мектепте адабий окууга үйрөтүүнүн педагогикалык негиздери» [2013], А.Т.Саттарованын «Балдар ырларын мектепте окутуунун технологиялык негиздери» [2019] деп аталган доктордук, А.Токтомаматовдун «Кыргыз башталгыч класстары үчүн адабий окуу китептеринин дидактикалык негиздери» [1995], К.Б.Миңбаеванын «Азыркы кыргыз балдар акындарынын чыгармаларындагы педагогикалык идеялар жана аларды окуп-үйрөнүүнүн жолдору» [2016] деп аталган кандидаттык диссертацияларында жалпысынан каралган. Бирок бул эмгектерде адабий окуу сабагын окутуу процессинде окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгү проблемасы, аны өнүктүрүүнүн методикалык системасы атайын диссертациялык багытта изилденген эмес. Биз болсо 2-4-класстарда окутулуучу адабий окуу предметинде чыгармаларды

үйрөтүү процесси аркылуу окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун мазмунун жана методикасын заманбап талаптарга ылайык иштеп чыккан.

Адабий окуу сабагын окутуу багытында жогорудагыдай айрым эмгектер жазылгандыгына карабастан, мына ошол процессте окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруу боюнча теманы ар тараптан ырааттуу жана докторлук диссертация формасында иштеп чыгуу жагы али да актуалдуу бойдон турат.

Анын башкы *себептери жана карама-каршылыктары* төмөнкүдөй жагдайлар менен түшүндүрүлөт: адабий окуу сабагы мектеп практикасындагы окурмандык ишмердүүлүктү калыптоонун эң негизги звеносу болсо да, адабий чыгармаларды талдоо процессинде окуучулардын акыл-эсин, аң-сезимин, эстетикалык табитин, адеп-ахлактык тарбиясын өнүктүрүүгө чоң мүмкүнчүлүк түзүлсө да, бул багытта илимий-методикалык изилдөөлөрдүн системалуу жана бир багыттуу болбой жаткандыгы; адабий окуу сабагында адабий чыгармалар кеңири сунуш кылынып жатса да алар аркылуу окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун дүйнөдө колдонулуп жаткан заманбап технологиялары улуттук педагогикага алып келинбей жаткандыгы; мектеп практикасында мугалимдер тарабынан окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун оптималдуу жолдору, ыкмалары, каражаттары колдонулуп жатса да, алардын тажрыйбалары илимий жактан үйрөнүлбөгөндүгү жана жыйынтыкталбагандыгы ж.б.

Диссертация КР Президентинин «Инсандын руханий-адеп-ахлактык өнүгүүсү жана дене тарбиясы» жөнүндөгү Жарлыгына, «Кыргыз Республикасынын жарандарын, жаш муундарын рухий-адептик, патриоттук жактан тарбиялоо концепциясына» ылайык келет жана И.Арабаев атындагы КМУнун илимий-изилдөө иштеринин планына кирет жана байланышып турат.

2.Илимий жаңылыгы төмөнкүлөр менен аныкталат:

1.Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун ыкмалары, жолдору, каражаттары тексттаануу, педагогика, психология, лингвистика илимдеринин заманбап жетишкендиктерине негизделип, кыргыз педагогикасында алгачкы жолу иштелип чыккан.

2.Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгү проблемасынын табияты изилденген, бул проблеманын изилдениш тарыхы такталган.

3.Башталгыч класстардын окуу программаларында, окуу китептеринде окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгү проблемасынын берилиши көрсөтүлгөн.

4.Окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгү боюнча методисттердин, мугалимдердин тажрыйбалары анализденген.

5. Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун методикасы педагогикалык тажрыйбадан өткөрүлүп, натыйжалуу деп эсептелген жолдор жана ыкмалар практикага сунушталган.

3. Диссертацияда чыгарылган ар бири илимий жыйынтыктын (жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун жаңылыгынын деңгээли.

1-жыйынтык жаңы, себеби, башталгыч класстардын окуучуларынын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун шарттары туура аткарылып, мугалим окуучунун окууга болгон кызыгуусун, шыгын актуалдаштырса жана түзүмдөштүрсө өзүнүн оң жыйынтыгын берери аныкталган;

2-жыйынтык жартылай жаңы, себеби «окурмандык кызыгуу», «окурмандык ишмердүүлүк» түшүнүктөрү окуучунун руханий кызыгуусу экендиги, алардын түзүмү жана спецификалык бөтөнчөлүктөрү туура табылса гана бул ишмердүүлүк натыйжалуу болору белгиленген;

3-жыйынтык жаңы, себеби окуу-тарбия процессинин конкреттүү шарттарындагы окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандырууга оптималдуу жана комплекстүү мамиле кылуунун технологияларын аныктоо – максатка жетүүнүн жолу экендиги тастыкталган.

4-жыйынтык жаңы, себеби адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандырып окутуу аркылуу окуучуларды компетенттүүлүктөргө жеткирүүнүн педагогикалык-дидактикалык базасы түптөлөрү каралган.

4. Изилдөөнүн жыйынтыктарын апробациялоо.

Диссертациялык тема боюнча илимий-практикалык конференцияларда (И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинде (2013), Кыргыз билим берүү академиясында (2015, 2020), Жалал-Абад мамлекеттик университетинде (2023) докладдар жасалган, тема боюнча окуу китептери (“Адабий окуу” 2-класстар үчүн (2013, 2018, 2022; “Адабий окуу” 3-класстар үчүн (2014, 2019, 2022; “Адабий окуу” 4-класстар үчүн (2015, 2020, 2022), окуу-методикалык колдонмолору (“2-класстарда адабий окуу предметин окутууга карата мугалимдер үчүн методикалык колдонмо (2013); “3-класстарда адабий окуу предметин окутууга карата мугалимдер үчүн методикалык колдонмо (2014); (“4-класстарда адабий окуу предметин окутууга карата мугалимдер үчүн методикалык колдонмо (2015), окуу хрестоматиялары (“Дил азык” 1-2-3-4 класстар үчүн (2008), “Рабаят” (2011) жарык көрүп изилдөөнүн жыйынтыктары апробацияланган. Иш аткарылган жерде – И.Арабаев атындагы КМУда, Диссертациялык кеңештин алдын ала коргоо жыйынында талкууланган.

5. Алынган жыйынтыктардын практикалык баалуулугу.

Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун методикасы боюнча сунуштар мугалимдеринин кесиптик

компетенттүүлүктөрүн жогорулатууга, балдар жазуучуларынын чыгармачылыгын өркүндөтүүгө таасирин тийгизет; окуу программаларын, окуу китептерин, методикалык колдонмолорду жакшыртууда, жогорку жана орто окуу жайларында курстук, дипломдук, магистрдик иштерди жаздырууда көмөк көрсөтөт.

6. Абдухамидова Батмахан Абдуакимовнанын диссертациясынын материалдары төмөндөгү документтерде, материалдарда жана иштелмелерде колдонулган:

- УАК талап кылган илимий-педагогикалык басылмаларда чагылдырылган;
- илимий-практикалык конференцияларда баяндамалар жасалган;
- сабактар, тренингдер өткөрүлгөн;
- педагогикалык эксперименттерде текшерилген.

7. Абдухамидова Батмахан Абдуакимовнанын диссертациясынын материалдарын ишке ашыруунун жыйынтыктары боюнча төмөнкүдөй оң натыйжалар алынган:

Биринчи натыйжа. Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун тарыхын жана азыркы абалын, ааламдашуу доорундагы функциялары аныкталган. Дүйнөлүк, орус жана кыргыз педагогикасынын жана билим берүүсүнүн тарыхына саресеп салганда балдарды окууга кызыктыруу ар бир мезгилдин башкы милдети болуп келген. Азыркы ааламдашуу учурунда китептин ордун маалыматтык технологиялар, массалык маданият ээлеп жаткан убакта балдарды окурман катары калыптандыруу өтө татаал проблема болуп отурат. Учурдагы мектепти алдыңкы окуучулар менен бирге эле «компьютер баш» балдар, ата мурастарын унуткан «маңкурттар», эне тилин билбеген «киргиздер» бүтүрүп жаткандыгы билим берүүнү модернизациялоо процессинде окуучулардын адабий-теориялык, тилдик-коммуникативдик, этномаданий компетенттүүлүктөрүн жогорулатуу өзгөчө маанилүү экендигин көрсөттү. Диссертациялык изилдөө да ааламдашуу доорунун терс таасиринен азыркы адамды жетелеп чыгуунун жолдорун көрсөткөн эмгек болуп эсептелет.

Экинчи натыйжа. Тема боюнча философиялык, педагогикалык, психологиялык адабияттарды методологиялык база катары үйрөнүү болгондуктан, андай эмгектерди талдоо, изилдөө, жалпылоо жана адабий окуу сабагы аркылуу окурмандык кызыгууларды калыптоо ишмердүүлүгү боюнча

изилдөөнүн методологиялык негизин иштеп чыгууга шарт жараткан. Окурмандык кызыгууларды калыптоонун философиялык жана психологиялык негиздери кенже мектеп жашындагы окуучуларга таасир этүүдө «бала», «өзүн өзү таануу», «эркиндик», «ишмердүүлүк», «өз ара жардам берүү», «диалог» ж.б. категориялар менен иштей билүүнү талап кылат. Окуучуну окурман катары калыптоо үчүн аны: биринчиден, болочоктогу инсан катары; экинчиден, окурман катары; үчүнчүдөн, кайсыл бир курактагы адам катары катары түшүнүп, баланын окуу иш-аракеттеринин курамын жана механизмдерин туура аныктап алышыбыз керек, бул албетте, ага философиялык, психологиялык көз караш менен кароону талап кылат. Изилдөөнүн аспектисинде психологиялык теорияларды үйрөнүү окуучудан активдүү окурманды жаратуу үчүн ички механизмдерди (мотивациялоо, активдештирүү, эркин бекемдөө, кабылдоосун тарбиялоо, рефлексия ж.б.) жана педагогикалык таасир этүүнү талап кылары көрсөтүлгөн.

Үчүнчү натыйжа. Теориялык-методологиялык изилдөөлөрдүн концепциясына ылайык «окуу», «окурмандык ишмердүүлүк» түшүнүгүнө толукталган аныктама берилген. Бул эки түшүнүк бири-бири менен тыгыз байланыштуу болуп, эмгектеги ойлордун негизги лейтмотивин түзгөн. «Окуу», «окурмандык ишмердүүлүк», «окурмандык кызыгуу» деген түшүнүктөрдүн табиятын, теориялык-терминологиялык маанисин ачуу көптөгөн окумуштууларды жана педагогдорду кызыктырган. Бул түшүнүк философия, психология, педагогика, лингвистика илимдери аркылуу чечмеленет, бул багытта эмгекте К.Д.Ушинский, Н.А.Рубакин, Г.Наумчик, О.Джежелей, С.Дорошенко ж.б. педагогдордун, психологдордун, методисттердин пикирлери аркылуу окурмандык ишмердүүлүк бул узакка созулган, дайыма аракеттенүүнү талап кылган чыгармачылык процесс экендиги көрсөтүлгөн. Окурмандык ишмердүүлүктүн ориентирлөөчү-изилдөөчү, аткаруучу-текшерүүчү фазалары, алардын биримдиги, этап-этап менен прогрессивдүү багытта болушу иште чагылдырылган. Окурмандык ишмердүүлүктүн мүнөздүү факторуна (окуунун тууралыгы, тактыгы; окуунун аң-сезимдүүлүгү; окуунун көрктүүлүгү; окуунун ылдамдыгы) анализ берилип, алардын эффективдүүлүгү бул ишмердүүлүктө мугалимдин көздөгөн максаты экендиги аныкталган.

Төртүнчү натыйжа. Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандырып окутуунун талаптарын, педагогикалык шарттарын, принциптерин, методдорун, формаларын аныктоо болгон. Ал талаптар катары иштин жүрүшүндө төмөнкүлөр аныкталган: балдардын кызыгууларын эске алуу жана мотивдештирүү; баланын окуусуна мугалимдин, ата-эненин, китепканачынын көмөктөшүүсү; китептерди жана китеп окуунун маани-максатын эл арасына жайылтуу; балдар окуп жаткан китептин тектик, түрдүк жана жанрдык ар тараптуулугун эске алуу; окулуучу тексттин баланын кабыл алуусуна ылайыкташтырылышы. Ал эми

педагогикалык шарттар: класста жана класстан тышкаркы окулуучу чыгармалардын проблемалык-тематикалык жактан байланыштырылышы; окуу иштерин үзгүлтүксүз жүргүзүү; окурмандык кызыгууларды жогорулатуунун максат-милдетин пландап, анан ишке ашыруу. Анын принциптери: окуучулардын психологиялык өзгөчөлүктөрүн, жалпы жана жеке кызыкчылыктарын эске алуу; илим-билимдердин материалдарын колдонуу; окууга кызыктыруу иштерин чыгармачылык менен колдонуу ж.б. Окурмандык кызыгууларды мотивациялоонун компоненттери: теориялык; мазмундук; технологиялык; диагностикалык-натыйжалуулук. Адабий окуу сабагында балдардын окурмандык ишмердүүлүгүн өнүктүрүп окутуунун методдору: адабий сукбатташуу; көркөм окуу; жаттоо; кайра айтып берүү; талкуу; инсерт; ролдоштуруп окуу; проблемалуу окуу, талдоо ж.б.

Бешинчи натыйжа. Окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун методикасын иштеп чыгуу, алардын оптималдуу варианттарын мектеп практикасына сунуштоо болгон. Диссертацияда билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарына, окуу программаларына, окуу китептерине, методикалык адабияттарга, мугалимдердин тажрыйбаларына ж.б. изилдөөнүн методологиялык негиздерине таянуу менен адабий окуу предметиндеги чыгармаларды окутуу аркылуу окуучулардын окурмандык кызыгууларын калыптандыруунун технологияларын заманбап талаптарга ылайык иштеп чыгып, айрым сабактардын фрагменттерин сунушталган. Бул идеяларды «Манастын бала кези», «Туулган жер», «Дарак да ыйлайбы?», «Берекелүү алтын күз. Күз келди», «Алмамбет», «Чубак», «Эр Манастын турпаты», «Акылман Бакай», «Семетейдин Таласка келиши», «Улуттук тамак-аштар» ж.б. чыгармаларды окутуп үйрөтүү боюнча методикалык иштелмелердин мисалында көрсөтүлгөн.

Алтынчы натыйжа. Сунушталган методикалык ыкмалардын, жолдордун, каражаттардын эффективдүүлүгүн педагогикалык тажрыйба аркылуу текшерүү проблемасы коюлган. Аталган милдетке ылайык адабий чыгармаларды окутуу процессинде окуучулардын окурмандык кызыгууларын калыптандыруу багытындагы сунуш кылган методикалык система тажрыйбалык мектептерде атайын максатта сынактан өткөрүлгөн, анын натыйжасы азыркы шартка ылайык оптималдуу экендигин тастыкталган.

Изилдөөнүн негизги мазмуну төмөндөгү эмгектерде чагылдырылган:

Диссертациянын темасы боюнча жарык көргөн эмгектер

Окуу-ченемдик документтер:

1. Башталгыч класстардагы кыргыз тили жана окуу боюнча предметтик стандарт [Текст] / А.Токтомаматов, Б.Абдухамидова, Н.Баимбетова. – Бишкек. – 2017. – 37 б. http://kao.kg/wp-content/uploads/2020/03/1-4_кырг.pdf

2. Башталгыч класстардын программасы. Класстан тышкаркы окуу [Текст] / С.Рысбаев, Б.Абдухамидова, К.Ибраимова. – Бишкек. – 2018. – 18-25-бб. <http://kao.kg/wp-content/uploads/2020/09/Начальный-класс-2018.pdf>

3. Башталгыч класстардагы окууга коюлуучу базалык талаптар [Текст] / А.Токтомаматов, Б.Абдухамидова, Н.Баимбетова. – Бишкек. – 2014. – 24 б.

Окуу китептер:

4. **Абдуллаева, К.** Эне тили жана окуу китеби. Жалпы билим берүүчү мектептеринин 1-класстары үчүн окуу китеби [Текст] / К.Абдуллаева, С.Рысбаев, Б.Абдухамидова, А.Юнусалиева. – Ташкент: Ozbekston. – 2008. – 120 б.

5. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Кыргыз орто мектептеринин 2-классы үчүн окуу китеби [Текст] / Б.Абдухамидова, С.Рысбаев, К.Ибраимова. – Б.: Принт-Экспресс, 2013. (– Б.: Принтэкспресс, 2018-2020, – Б.: Глобал-принт, 2021). – 184 б. https://st-0.akipress.org/st_bilimlib/6/09e4dc830cbac1ff3492794187c303295f0a1e11.pdf

6. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Кыргыз орто мектептеринин 3-классы үчүн окуу китеби [Текст] / Б.Абдухамидова, С.Рысбаев, К.Ибраимова. – Б.: Полиграфбумресурсы, 2014. (– Б.: Принтэкспресс, 2018-2020. – Б.: Глобал-принт, 2021). – 184 б. <https://www.kitep.edu.gov.kg/ru/view/416>

7. **Рысбаев, С.К.** Адабий окуу. Кыргыз орто мектептеринин 4-классы үчүн окуу китеби [Текст] / С.Рысбаев, К.Ибраимова, Б.Абдухамидова. – Б.: Принтэкспресс, 2015. (– Б.: Принтэкспресс, 2018-2020, – Б.: Глобал-принт, 2021). – 168 б. <https://bilim.akipress.org/lib/book:149/s-rysbayev-k-ibraimova-b-abduhamidova-adabij-okuu-4-klass-2015/>

8. **Муратов, А.Ж.** Кыргыз адабияты. 6-класс. Жалпы билим берүүчү орто мектептер үчүн окуу китеби [Текст] / А.Муратов, К.Акматов, Б.Абдухамидова. – Б.: «Билим-компьютер», Printed By: Pitambra Books Pvt.Ltd. B-95, Industrial Area, Bijoli, Jhansi (U.P.) – INDIA, 2018. – 224 б.

9. **Муратов, А.Ж.** Кыргыз адабияты. 6-класс. Жалпы билим берүүчү мектептер үчүн окуу китеби [Текст] / А.Муратов, К.Акматов, Б.Абдухамидова. – Б.: ST.art Ltd, 2019. – 224 б.

Окуу хрестоматиялар:

10. **Рысбаев, С.К.** Дил азык. Кыргыз мектептеринин 1-класстары үчүн хрестоматия [Текст] / С.Рысбаев, Б.Абдухамидова, С.Дуулатова. – Б.: Continent Print, 2009. (– Б.: Принтэкспресс, 2012-2018, – Б.: Глобал-принт, 2019-2022). – 112 б.

11. **Абдухамидова, Б.А.** Дил азык. Кыргыз мектептеринин 2-класстары үчүн хрестоматия. [Текст] / Б.Абдухамидова, С.Рысбаев, С.Дуулатова. – Б.: Continent Print, 2009. (– Б.: Принтэкспресс, 2012-2018, – Б.: Глобал-принт, 2019-2022). – 112 б.

12. **Абдухамидова, Б.А.** Дил азык. Кыргыз мектептеринин 3-класстары үчүн хрестоматия [Текст] / Б.Абдухамидова, С.Рысбаев, С.Дуулатова. – Б.: Continent Print, 2009. (– Б.: Принтэкспресс, 2012-2018, – Б.: Глобал-принт, 2019-2022). – 136 б.

13. **Абдухамидова, Б.А.** Дил азык. Кыргыз мектептеринин 4-класстары үчүн хрестоматия [Текст] / Б.Абдухамидова, С.Рысбаев, С.Дуулатова. – Б.: Continent Print, 2009. (– Б.: Принтэкспресс, 2012-2018, – Б.: Глобал-принт, 2019-2022). – 136 б.

Методикалык колдонмолор жана жумушчу дептерлер:

14. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу китебине карата усулдук колдонмо. 2-класс [Текст] / Б.А.Абдухамидова, К.Ибраимова, С.К.Рысбаев. – Б.: Полиграфбумресурсы. 2013. – 80 б.
15. **Абдухамидова, Б.А.** 3-класста адабий окуу предметин окутууга карата мугалимдер үчүн методикалык колдонмо [Текст] / Б.А.Абдухамидова, К.Ибраимова, С.К.Рысбаев. – Б.: Полиграфбумресурсы. 2014. – 136 б.
16. **Ибраимова, К.** Адабий окуу. 4-класс. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо [Текст] / К.Ибраимова, С.К.Рысбаев, Б.А.Абдухамидова. – Б.: Аркус. 2015. – 152 б.
17. **Муратов А.Ж.** Кыргыз адабияты. 6-класс. Мугалимдер үчүн колдонмо [Текст] / А.Муратов, К.Акматов, Б.Абдухамидова. – Б. «Билим-компьютер», Printed By: Pitambra Books Pvt.Ltd. B-95, Industrial Area, Vijoli, Jhansi (U.P.) – INDIA 2018. – 80 б.
18. **Рысбаев, С.К.** Окуп-үйрөнүүдөн күтүлүүчү натыйжалар. Адабий окуу, 1-4-класстар үчүн [Текст] / С.Рысбаев, Б.Абдухамидова, – Б.: ЮСАИД, «Сапаттуу билим» долбоору, 2012. – 96 б.
19. **Абдухамидова, Б.А.** Жылдын мыкты мугалимдери жана мыкты сабактар [Текст] / Б.Абдухамидова, С.Абдухамидова. – Б.: Гүлчынар, 2013, – 160 б.
20. **Абдухамидова, Б.А.** Билим жолундагы өмүр. Элеттик алдыңкы мугалимдин иш тажрыйбасы [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: Гүлчынар, 2013 – 232 б.
21. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Жумушчу дептер. 2-класс. 1-бөлүк [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: Глобал Принт, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. – 72 б.
22. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Жумушчу дептер. 2-класс. 2-бөлүк [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: Глобал Принт, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. – 72 б.
23. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Жумушчу дептер. 3-класс. 1-бөлүк [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: Глобал Принт, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. – 72 б.
24. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Жумушчу дептер. 3-класс. 2-бөлүк [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: Глобал Принт, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. – 72 б.
25. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Жумушчу дептер. 4-класс. 1-бөлүк [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: Глобал Принт, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. – 72 б.
26. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу. Жумушчу дептер. 4-класс. 2-бөлүк [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: Глобал Принт, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024. – 72 б.
27. **Абдухамидова, Б.А.** Окурмандык ишмердүүлүктү калыптандыруу. Монография [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: “Таалим” басма үйү, – 2024, 19,5 б.т. **Абдухамидова, Б.А.** Окурмандык ишмердүүлүктү калыптандыруу.

Монография [Текст] / Б.Абдухамидова. – Б.: “Таалим” басма үйү, – 2024, 19,5 б.т.

Илимий-методикалык макалалар:

28. **Абдухамидова, Б.А.** Башталгыч класстарда «Адабий окуу» сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүнө коюлуучу дидактикалык талаптар [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2011. №2 (18). – 76-80-бб.

29. **Абдухамидова, Б.А.** Окурмандык ишмердүүлүктү өркүндөтүү аркылуу окуучулардын адабий-маданий компетенттүүлүктөрүн калыптандыруу [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2011. №2 (18). – 80-83-бб.

30. **Абдухамидова, Б.А.** Башталгыч класстардын окуучуларынын адабий окуу сабагында окуу ылдамдыгын байкоо [Текст] / Б.А.Абдухамидова // ОшМУнун Жарчысы. – 2011. - №4. – 101-104-бб.

31. **Абдухамидова, Б.А.** Окуу китептеги сүрөттөр менен иштөө аркылуу окуучулардын сөзүн өстүрүүнүн жолдору [Текст] / Б.А.Абдухамидова // И.Арабаева атындагы КМУнун Жарчысы. – 2012. - №1 (2012). – 247-249-бб.

32. **Абдухамидова, Б.А.** Дил баян – окуучунун адабий-чыгармачыл ишмердигинин негизги продуктысы [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2013. - №3. – 35-38-бб.

33. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу сабагын натыйжалуу окутуу үчүн колдонулуучу айрым методдор [Текст] / Б.А.Абдухамидова // И.Арабаев атындагы КМУнун Жарчысы, (Атайын чыгарылыш) Серия: Педагогикалык илимдер. – 2013. – 43-46-бб.

34. **Абдухамидова, Б.А.** 2-класстар үчүн жазылган «Адабий окуу» китебинин мазмуну, андагы айрым негизги талаптар тууралуу [Текст] / Б.А.Абдухамидова // И.Арабаев ат. КМУнун Жарчысы (Атайын чыгарылыш), Серия: Педагогикалык илимдер. – 2013. – 212-215-бб.

35. **Абдухамидова, Б.А.** Адабият сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүктөрүн баалоо [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2013. - №4 (28). – 16-20-бб.

36. **Рысбаев, С.К.** Кыргыз элинин накыл кептери – жаш муундардын рухий саламаттыгын калыптандыруудагы маанилүү каражаты [Текст] / С.К.Рысбаев, Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2014. - №2 (30). – 159-162-бб.

37. **Абдухамидова, Б.А.** Окуучунун адабий билимин жана кеп маданиятын өстүрүү максатында жазуу иштерин жүргүзүүнүн жолдору [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2014. - №4 (32). – 69-72-бб.

38. **Абдухамидова, Б.А.** Көркөм адабият – баланын жан азыгы [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Известия ВУЗов. – 2014. - №7. – 136-138-бб.

39. **Рысбаев, С.К.** Кыргыз балдарынын окурмандык көндүмдөрүн өркүндөтүү маселелери [Текст] / С.К.Рысбаев, Б.А.Абдухамидова // Вестник Казахской НПУ им. Абая. Алматы. – 2014. - №3 (40). – 45-48-бб.

40. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу сабагында башталгыч класстардын окуучуларынын сөз байлыгын өстүрүүнүн жолдору [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. Атайын чыгарылыш. – 2015. - №3 (35). – 194-198-бб.

41. **Абдухамидова, Б.А.** Көркөм чыгармаларды окутуп-үйрөтүү аркылуу окуучулардын сөз байлыгын өстүрүүнүн жолдору [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. – 2015. - №5. – 189-192-бб.

42. **Абдухамидова, Б.А.** Окуучулардын окуу ишмердүүлүгүнө коюлуучу дидактикалык талаптар (адабий окуу сабагынын мисалында) [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Известия ВУЗов Кыргызстана. – 2015. - №7. – 210-212-бб.

43. **Абдухамидова, Б.А.** Көркөм текст менен иштөөнүн жолдору Көркөм текст менен иштөөнүн жолдору [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2016. - №4 – 66-71-бб.

44. **Абдухамидова, Б.А.** Интерактивдүү методдорду колдонуунун педагогикалык шарттары (кыргыз адабиятынын мисалында) [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Вестник «ALATOO ACADEM STUDIES». – 2017. - №1. – 248-254-бб.

45. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу сабагында окуучулардын сөз байлыгын өстүрүүгө карата көнүгүүлөр топтому жана алар менен иштөө жолдору [Текст] / Б.А.Абдухамидова // И.Арабаев атындагы КМУнун Кабарлары (Атайын чыгарылыш). – 2017. - №1. 2-бөлүк. – 142-146-бб.

46. **Абдухамидова, Б.А.** Башталгыч класстардын окуучуларынын сөз байлыгын өстүрүү [Текст] / Б.А.Абдухамидова // КББАнын Кабарлары. – 2018. - №1 (44) – 62-67-бб.

47. **Абдухамидова, Б.А.** Окурмандык ишмердүүлүктү калыптандырууда кеп өстүрүү көнүгүүлөрүнүн ролу [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Вестник «ALATOO ACADEM STUDIES». – 2020. - №4. – 18-24-бб.

48. **Абдухамидова, Б.А.** Аң-сезимдүү жана шар окуу – окуучунун теманын мазмунун натыйжалуу өздөштүрүүсүнүн ачкычы [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Кыргыз билим берүү академиясынын кабарлары. – 2020 - №1 (50). – 148-151-бб.

49. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу курсунда окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн жакшыртуунун талаптары жана педагогикалык шарттары [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Вестник «ALATOO ACADEM STUDIES». – 2022. - №4. – 11-18-бб.

50. **Абдухамидова, Б.А.** Башталгыч класстарда окуу ишмердүүлүгүн жүргүзүүнүн талаптары, педагогикалык шарттары жана окурмандык кызыгууларын өркүндөтүү ишмердүүлүгүн жүргүзүүнүн принциптери [Текст]

/ Б.А.Абдухамидова // И.Арабаев атындагы КМУнун Кабарлары. – 2022. - №4. –177-184-бб.

51. **Абдухамидова, Б.А.** “Окуу”, “окурмандык ишмердүүлүк” түшүнүктөрүнүн теориялык концепциялары жана окурмандык ишмердүүлүктүн этаптары [Текст] / Б.А.Абдухамидова // ЖАМУнун Жарчысы. – 2023. - №1. –24-29-бб.

52. **Абдухамидова, Б.А.** Адабий окуу сабагынын жана анда окурманды тарбиялоо проблемасынын ааламдашуу доорундагы функциялары [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Вестник «ALATOO ACADEM STUDIES». – 2023. - №2. –11-19-бб.

53. **Абдухамидова, Б.А.** Башталгыч мектептердин окурмандык кызыгууларын арттырууда балдар китептеринин ролу [Текст] / Б.А.Абдухамидова // И.Арабаев атындагы КМУнун Жарчысы, 2024, №4/1. – 90-98-бб.

54. **Abduhamidova, B.A.** Requirements for The Development Of Educational Activities in Primary School, Pedagogical Conditions And Principles Of Activities To Improve The Interests Of Readers [Tekst] / B.A. Abduhamidova // Journal of Ecohumanizm. – 2025. - No 1. Vol 4. –643-648-бб.

55. **Абдухамидова, Б.А.** Окурмандык кызыгуулар проблемасынын педагогика жана психология илимдеринде изилдениши [Текст] / Б.А.Абдухамидова // Вестник «ALATOO ACADEM STUDIES». – 2023. - №4. –11-19-бб.

56. **Abduhamidova, B.A.** Requirements for The Development Of Educational Activities in Primary School, Pedagogical Conditions And Principles Of Activities To Improve The Interests Of Readers [Tekst] / B.A. Abduhamidova // European journal of military studies/ – 2023. - №2. –11-21-бб.

8. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши.

Автореферат негизинен диссертациянын мазмунуна, анда коюлган изилдөөнүн максаттарына жана милдеттерине дал келет.

Айрым мүчүлүштүктөр:

1. Башталгыч класстардын адабий окуу сабагында көркөм чыгармаларды окутуу процессинде окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун проблемасынын изилдениш тарыхынын обзор бөлүмүндө окуу китептериндеги тексттен тышкаркы аппараттарды (суроолор, тапшырмалар ж.б.) талдоого алуу зарыл эле. Тилекке каршы, мындай талдоолор диссертацияда берилген эмес.

2. Башталгыч класстардын адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандырууда, башталгыч класстарда көркөм окууга үйрөтүүнүн тарыхый тажрыйбасы өтө бай. Бирок алардын өнүгүшүнүн эволюциясы толук кандуу чагылдырылган эмес. Өзгөчө, бул багытта

динамикалуу иш жүргүзгөн башталгыч класстардын алдынкы мугалимдеринин иш тажрыйбаларынын оң жактарын чагылдыра кетсе дурус болмок.

3. Диссертацияда орфографиялык жана пунктуациялык каталар кездешет.

Ырас, жогоруда айтылган сунуштар иштин илимий мазмунуна терс таасирин тийгизбейт, башталгыч класстардагы (II-IV класстар) адабий окуу курсунда окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруу багытында кыргыз педагогика илиминде ыраатуу жана учур талабына ылайык иштелип чыккан салмактуу эмгек болуп саналат.

9. Жетектөөчү уюмду, расмий оппоненттерди дайындоо жөнүндө сунуштун негиздүүлүгү. Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы жетектөөчү мекеме катары А.Мырсабеков атындагы Ош мамлекеттик педагогикалык университетинин башталгыч, мектепке чейинки билим берүүнүн теориясы жана усулу, кыргыз тили жана адабияты кафедраларын сунуштайт. Аталган кафедрада сунушталган илимдин тармагы боюнча илимдин доктору, кандидаттары: Зулуев Б.Б. - педагогика илимдеринин доктору, профессор (13.00.01), Саттарова А.Т (ОшГУдан чакырылат) педагогика илимдеринин доктору (13.00.02), Нурумбетов Б.А., тарых илимдеринин доктору, профессор (07.00.02), Таиров М.М. - физика-математика илимдеринин доктору, профессор (01.01.06), Касымбеков Э.А.- педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.01), Миңбаева К.Б. - педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.02), Байышова Г.Ж. - педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.02), Даминова И.Д. - педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.01), Шербаева Ж.Р. - педагогика илимдеринин кандидаты (13.00.02), Акматова Ч.А.- педагогика илимдеринин кандидаты (13.00.02), Мадраимов С. - педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.02), Арынбаев Э.К. - педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.02), Абдывасиева З. - педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.02), Турдубаева К.Т. - педагогика илимдеринин кандидаты, доцент (13.00.02).

Эксперттик комиссия расмий оппоненттер катары төмөнкү адистерди сунуш кылат.

Биринчи расмий оппонент катары адабиятты окутуунун теориясы менен практикасы боюнча адис, педагогика илимдеринин доктору, профессор Б.К. Үкүеваны (13.00.02) сунуш кылам. Ош мамлекеттик университетинин профессору. Анын эмгектери:

1. “Манас” эпосундагы улуттук баалуулуктардын тарбиялык мааниси. – Alatoo Academic studies. -Б., 2023. -№1. -275-279-бб.

2. Башталгыч мектепте англис тилин окутуунун өзгөчөлүктөрү. БМУнун жарчысы. -Б., 2023. -№1. -288-291-бб.

3. Адабий билим берүүнүн баштапкы этабында көркөм текстти окутуунун өзгөчөлүктөрү. ОшМУнун жарчысы. -Ош, 2023. -№2. -267-269-бб.

4. Студенттердин чыгармачылык активдүүлүгүн жогорулатуудагы топ менен иштөө ыкмасы. БМУнун жарчысы. -Б., 2023. -№1. -277-288-бб.

5. Башталгыч класстардын англис тил сабагындагы теориялык жана практикалык көйгөйлөр. Известия вузов Кыргызстана. -Б., 2023. -№1. -299-302-бб..

6. Улуу окумуштуу – темир устанын баласы. Ж. Баласагын КУУнун жарчысы. -Б., 2024. -№1. -173-178-бб.

7. Мачкаралык Хамза Чынгыздын таятасы. НОТ. 2024. -№1. -176-181-бб.

8. Жаш муундардын окуу ишмердүүлүгүн калыптандыруу. КАОнун кабарлары. -Б., 2024. -№2 (63). -120-126-бб.

9. Интерактивдүү стратегиялар жана аларды аткаруунун жолдору. –Ош: ”Воок дизайн” полиграф борбору. -2025.

10. Креативдүү мотивациялар 2. -Ош: ”Воок дизайн” полиграф борбору. 2025.

Экинчи расмий оппонент катары С.С.Сакиеваны сунуш кылат. Б.Осмонов атындагы Жалал-Абад мамлекеттик университетинин педагогика, психология жана окутуунун технологиялары кафедрасынын профессору, педагогика илимдеринин доктору. Анын эмгектери: 1. Башталгыч класстарда сөз өстүрүүнүн изилдениши, тажрыйбасы, ALATOO ACADEMIC STUDIES, 2020, №2, 27-35-бб. 2. Башталгыч мектепте адабий окууга үйрөтүүнүн методикасынын изилдениши, ALATOO ACADEMIC STUDIES, 2020, №3, 28-35-бб. 3. Башталгыч мектепте адабий окууга үйрөтүүнүн методикасынын изилдениши, ALATOO ACADEMIC STUDIES, 2020, №4, 28-35-бб. 4. Кыргыз адабияты окуу китептерине арналган эмгектердин тажрыйбасы, Вестник МУК, 2021, №1, 120-125-бб. 5. Адабий окуудагы колдонулуучу технологиялар, Вестник МУК, 2021, №1, 126-130-бб. 6. Каратай Сартбаевдин кол жазма сулуулугуна арналган эмгектери жөнүндө, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин Жарчысы. Атайын чыгарылыш, 2021, 43-48-бб. 7. Руханий тарбия берүүдө балдар адабиятынын учурдагы абалы жана келечеги, Ош мамлекеттик университетинин жарчысы, №2, 2021, 490-495-бб. 8. Исследование методики преподавания кыргызского языка в начальных классах, Интернаука, Москва, 2021, №6 (48), 17-24-бб.

Үчүнчү расмий оппонент катары КР Билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, К.Карасаев атындагы Бишкек мамлекеттик университетинин Үзгүлтүксүз жана аралыктан билим берүү институтунун Педагогикалык билим берүү жана инновациялык технологиялар кафедрасынын башчысы филология илимдеринин доктору, профессор Искендерованы сунуш кылат. Анын эмгектери: 1. С.И. Интерпретация образа эпического героя в кыргызской письменной поэзии [Текст] / С.И. Искендрова // Наука, техника и образование // – Москва. – 2016. №2 (20), – с.127-132 2. Искендрова, С.И. О вопросах фольклоризма в письменной литературе. International Conference. The Russian Studies: Changing Dimensions in Literature and Culture Language and

Translation [Текст] / С.И. Искендерова // – Дели. – 2017, 9-11-ноябрь. – 35-36 бб. 3.Искендерова, С.И., Сагынбаева, Г.И. Башталгыч класстарда Ч.Айтматовдун чыгармаларын таасирдүү, ачык-айкын окутууга (көркөм окутууга) үйрөтүүнүн айрым ыкмалары [Текст] / С.И. Искендерова, Г.И. Сагынбаева // И.Арабаев ат. КМУнун Жарчысы // – 2018. 2-бөлүк, –177-180 бб. 4.Iskenderova, S.I. Cengiz Aytmatovun Cemile eserini tekrar okuyunca. BozkIrIn uyanIsl Cengiz Aytmatov. I-II китеп. II китепте [Текст] / С.И. Искендерова // – Ankara, – 2020. – 80-88 бб. 5.Искендерова, С.И., Раимбекова, М. Башталгыч мектеп окуучуларын көркөм текст үстүндө иштөөгө үйрөтүүдөгү негизги маселелер [Текст] / С.И. Искендерова, М. Раимбекова // БМУ жарчысы // – 2022. - №2 (48). – 51-54 бб.

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы, сунуш кылынган документтерди карап чыгып, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетине жана Ж.Баласагын атындагы улуттук университетине караштуу Д 13.23.673 диссертациялык кеңешине 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча педагогика илимдеринин доктору окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн, изденүүчү Абдухамидова Батмахан Абдуакимовнанын “Адабий окуу сабагында окуучулардын окурмандык ишмердүүлүгүн калыптандыруунун илимий-методикалык негиздери” деген темадагы диссертациясын кабыл алууну сунуш кылат.

Эксперттик комиссиянын төрайымы
 КР Билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер
 педагогика илимдеринин доктору, профессор

Батаканова С.Т.

Подпись *С.Т. Батаканова*
 кол тамгасын тастыктаймын, заверяю.
 Нач. отдела кадров *[Signature]*
 "13" 02 2025г.

Кол тамгасын тастыктаймын
 Подпись заверяю
Ок [Signature] 16